

Posudek diplomové práce

Bc. Michaela Ramešová

Otázky saské renesance

Obsáhlá práce si všímá fenoménu zahrnovanému pod obtížně definovatelným pojmem „saská renesance“.

První a druhá kapitola dodržují zaběhnutý způsob, kdy po úvodním vymezení tématu a několika exkurzích odkazujících na stav dosavadního bádání následuje katalogové zpracování vybraných památek. Následuje závěrečné shrnutí. Již jeho název „Otázky saské renesance“ ale ukazuje, že situace je značně nejasná, a proto je elaborát rozšířen o již méně tradiční kapitolu třetí, která však tvoří téměř polovinu diplomové práce (od s.99). Zde autorka shromáždila obdivuhodný počet názorů a postřehů, zabývajících se zkoumaným tématem z řady zorných úhlů. V samotném závěru je pak podáno další shrnující vysvětlení tématu, kde rovněž zazní i vlastní stanovisko.

Takto široce pojaté zkoumání přináší řadu problémů. Diplomantka prokázala jasnou orientaci ve složité a často protikladně viděné době i v odpovídajících slohových projevech. Určitým problémem je ale stále ono úhelné označení stylově vyhraněné skupiny. Není zcela jasné, jaký je její základní charakter. Nesporně správné jsou postřehy o odhmotnění a vertikalizaci, což lze spojit s nedostatkem, přesněji naprostou absencí klasických předobrazů a působení středověkého výrazu, který současně s posuzovanými projevy dosáhl svého pozdně gotického vrcholu. Důležité je převzetí Menclova zásadního poznatku o provázanosti této formy recepce renesančních motivů s hrázděnou středověkou konstrukcí. Z práce ale (snad právě s ohledem na maximální snahu uvést veškeré možné přístupy a zdroje) nevyplývá jasnější a ucelenější představa o saské renesanci. I když je na definici patrně ještě skutečně brzo, rád bych si v závěru přečetl jasněji formulované vymezení tohoto stylového projevu. Názory autorky lze sice nalézt na několika místech práce, ucelené konečné shrnutí by ale vyznění práce výrazně napomohlo.

Součástí elaborátu jsou dva velice instruktivní soubory obrazové dokumentace. První představuje navržené možné předobrazy severočeské stylové linie. Z praktického hlediska je třeba ocenit podrobnější dokumentaci v samostatném druhém svazku práce, což umožňuje pracovat jak se slovním popisem a hodnocením v přímém kontraktu se zobrazenými objekty.

Seznam použité literatury je velice obsáhlý, dokládá autorčinu výbornou znalost stávajícího diskursu nejen u nás, ale v evropském kontextu.

K jednotlivým kapitolám je možné mít určité konkrétní připomínky. Jedná se ale v mnoha případech spíše o náměty k dalšímu bádání, či určitá upřesnění.

Text je jasný, dobře a přehledně strukturovaný. Někdy jsou ale formulace snad až příliš sofistikované. Konkrétních výhrad je jen několik (např. elektivní- eklektický? s.28)

V katalogové části by bylo záhodno v budoucnu rozšířit text o řadu chomutovských domů, které jsou i pro odborníky prozatím v podstatě neznámé (viz SHP města).

Velice zajímavé je propojení raných objektů s terakotovými prvky v klíčovém Chomutově. I když byla „pernštejnská“ architektura oprávněně odsunuta do jiné skupiny, opět se zde objevují určitá společná východiska (viz Pardubice).

Obytné části spojené s hospodářským zázemím je široce rozšířená skladba menších sídel (s.78) nalézajících se rovněž v dalších částech Čech (východní, jižní). Odlišná je ale jejich dimenze, jedná se vpravdě o velké hospodářské dvory známé spíše z baroka.

Větší pozornost by si zasloužilo srovnání s francouzskou tvorbou (s.82). Podstatné je, zda se jedná o společné kořeny, či o doložitelnou návaznost.

K otázce „sedátkových“ portálů jen doplňuji, že zcela samostatné sedátko se nalézá samostatně po boku portálu měšťanského domu ve Znojmě.

U dekorace s „kandelábry“ by bylo v budoucnu záhodno podrobněji zkoumat jejich původ – ze severní(?) Itálie, či gotická transformace (pak s možným vztahem ke Francii)?

Velkou diskusi nabízí uvedení italské renesance jako dnes překonaného falešného modelu pro hodnocení (s.101). Nemohu si pomoci, ale na tomto v mnoha směrech oprávněně kritizovaném a příliš jednostranně pojímaném výkladu stále něco je. Odkázat lze alespoň na základní ideál poznání antického světa, který je spojen s příslušným tvaroslovím. Na něj navazuje renesance např. ve Francii i Anglii, zejména první vrstva je v obou stylově vyhraněných zemích poměrně „čistá“. Zde je správně citován P. Kalina (s.102), naopak jeho dřívější tvrzení o chaosu a nepochopení je problematické. Domnívám se, že téměř všude došlo brzy ke vzniku uceleného názorového proudu.

Na s.107 je probírána saská renesance a architektura ve Francii. Mám dojem, že se francouzské vlivy objevují až v následných etapách (od 2. třetiny století). Otázkou pak zůstává onen prvotní směr, spojující saské prostředí s Čechami možná nejmarkantněji.

Velice přínosné je zdůraznění významu Pavie (Certosa di Pavia).

Oceňuji jednoznačné odmítnutí severních Čech 16. století jako periferie (s.126). Jednalo se o jednu z nejbohatších částí nejen země, ale celé střední Evropy.

Samostatně je připojena kapitola zabývající se otázkami mecenátu a zejména rozhodující roli saské šlechty. Je škoda, že tyto poznatky nebyly více zapracovány do části zabývající se stylistickým rozborem.

Závěr.

Obsáhlá práce shromáždila úctyhodné množství informací o daném tématu. Autorka prokázala schopnost samostatně vědecky pracovat a kriticky přistupovat k dosavadnímu stupni poznání. Určitou nevýhodou je ale mozaikovitost a někdy až mimoběžnost jednotlivých postřehů, názorů a soudů. Prospělo by zde jasnější vedení, směřující k finální hodnotící kapitole.

S touto drobnou výhradou doporučuji přínosnou a nesporně velice inspirativní práci k obhajobě.

V Praze, leden 2013

Ing. Petr Macek PhD.